

లోపలి మగ్గులు

కష్టపట్టి సాహాయ్యం

మార్చి ఎనిమిది -

విమెన్స్ డే.

సాయంత్రం ఐదున్నరకు -

విమెన్స్ లిబ్ క్లబ్బంతా సందడిగా ఉంది.

క్లబ్ మెయిన్ హాల్లోని కుర్చీల్లో

చాలామంది ఆడవాళ్ళు కూర్చుని కబుర్లు చెప్పకొంటున్నారు.

కొంతమంది పని లేకపోయినా అలూయిలూ హడావిడిగా తిరుగుతున్నారు.

ఇరిదైన వీరల గరగరలతో ఆ వాతావరణం తా స్రీత్వం నింపుకొంది.

కుర్చీల్లో కూర్చున్న ఆడవాళ్ళు వసులమీద తిరుగుతున్నవాళ్ళని పలకరించి కూర్చోబెట్టుస్తున్నారు. కబుర్లు మొదలెడుతున్నారు.

క్లబ్బునంతటిసే రంగురంగుల దీపాలతోనూ, బ్యానర్లతోనూ అందంగా అలంకరించారు. సెంట్రల్ హాల్ డయాస్, దానిమీద మూడు కుర్చీలు, ఒక టేబిలు. టేబిల్ పైన రంగుబుడ్లు. లోపల చమ్మి ద్రవం, పైన రంగుల పువ్వులు.

కుర్చీల వెనుక, కాస్త ఎత్తుగా ప్రేక్షకులకి కనబడేటట్లు ఒక పెద్ద గుడ పైన - విమెన్స్ లిబ్ క్లబ్ ఆరవ వార్షికోత్సవం - స్త్రీ జనోద్ధరణ సంస్థ అని వుంది.

గోడలకు ఆ కృడ కృడా తగిలించిన బ్యానర్లతో ముప్పకొన్ని -

“ఇంకా స్త్రీని బానిసగా చూస్తే తిరుగుబాటు తప్పదు.”

“ఆడది మీ పంటింటి కుందేలు మాత్రమేనా? తానూ మనిషే!”

“ఇంటిపని మగవారు కూడా చేయాలి.”

“సమానత్వం చూ హక్కు. స్వేచ్ఛ చూ ఊపిరి.”

ఆ సమావేశానికి మగవారికి ప్రవేశార్హత లేకపోయినా నినాదాలు మాత్రం వారిని ఉద్దేశించినవే.

విచిత్రం ఏమిటంటే అక్షరాల్లో అభ్యుదయ భావాలున్న ఆ ఆడవాళ్ళు కుర్చీల్లో కూర్చుని మాట్లాడుకుంటున్న పోసుకోలు కబుర్లు విందామా!!

“మా పనిమనిషి కేం పోయేకాలం వచ్చిందో గాని, నాలుగు రోజుల నుంచి ఆజా పాజా లేదు. పనంతా చేయలేక ఘస్తున్నాననుకో!”

“అనవకాయ ఆవకాయకి ఏ పాళ్ళు వేయాలో కాస్త వ్రాసిద్దురూ.”

“ఏవండోయ్ పదినగారూ, ఈ వీరనెక్కడ తీసుకున్నారు? నేపనల్ టెక్స్టైల్స్? బొంబే డైయింగ్? ఆకుల చిరంజీవులా?”

“ఆవనజాషి మాట్లాడుతుంటే చూద్దూ, మూతెలా వంకర తిరుగుతోందో! అబ్బ ఆ ముడి, చీరా... ఒకటే డోకు.”

“మీటింగెప్పుడు పూర్తవుతుందో ఏంటో? అనలే మావారు ఆకలికి ఆగలేరు.”

కబుర్లమీద కబుర్లు పేరుమాత్రా కాలాన్ని కరిగించేస్తున్నారు. క్లబ్బు బయట లాన్లో చేతులు తిప్పతూ, చుట్టూ చేరిన ఆడవాళ్ళకి ఉపన్యాసమిస్తోంది కామాక్షమ్మ.

“అబ్బ, ఈ కార్యక్రమాన్ని నడిపించలేక ఘస్తున్నాననుకో! మన స్త్రీజాతిని మనం అనుకోకూడదు గానీ పనికి సాయం చెయ్యరు ఒక్కరూ. మీటింగుల కంటే చక్కగా కుందన బొమ్మల్లా టింగురంగా అని తయారు. పని చెయ్యండ్రా అని ఎంత చెప్పినా వినిపించుకోలే!”

అక్కడికి మావారంటూ ఉంటారు. నీకేం తోటని కామాక్షి ఈ అనవసర జంమూటం. నీకు లేని స్వేచ్ఛేదీ ఈ ఇంట్లో? అని. అయ్యో, నాక్కొద్దానికే స్వేచ్ఛ ఉంటే సరిపోతుందా? తోటి స్త్రీలు కూడా సమాన హక్కులు అనుభవించినప్పుడు కదా నాకవలెన అనందం అనుకుంటూ అనవసరంగా వీధిన పడుతున్నాను. ఇట్లా, ఒళ్ళూ గుల్లెపోగా నాకేం పేరు దక్కుతోందో తెలుసా? నేనేదో క్లబ్బు సొమ్ము దోచేసుకుని, ఇంట్లో పోసేసు కుంటున్నానని కొంతమంది ఏ బ్రాసులు అంటున్నారని విన్నాను.

నాకేం ఖర్చు పట్టింది ఈ ముష్టి క్లబ్బు సామ్మీ తినడానికి? మా ఆయన లక్షాధికారి. మా ఇంట్లో పారేసిన తిళ్ళతో ముగ్గురు మనుషుల కడుపు నిండుతుంది. అలాంటిది నన్ననడానికి ఎన్ని గుండెలు? అయినా ఈ దిక్కుమాలిన సెక్రటరీ సోప్టు నాకెందుకులెద్దా! రాజీనామా చేసి పారేస్తాను." విరక్తి నటిస్తూ అందామె.

పక్కనే ఉన్న భజన బృందంలో ఓ స్త్రీ అందుకొంది.

"అమ్మమ్మ, అలా అనకండి కామాక్షమ్మ గారూ మీరు. స్త్రీ లోకాన్ని ఉద్ధరించాల్సిన మీరే ఇలాటి మాటలంటే మా గతి ఏమిటి? ఏవో ఊరకుక్కలు అరుస్తున్నాయని పన్న మానేస్తామా మనం? మీరు ఈ ఏడాది కూడా సెక్రటరీగా కొనసాగాల్సిందే..." కొడుక్కి ఎలాగైనా కామాక్షమ్మ ఫేక్టరీలో ఉద్యోగ మిప్పించాలనే తాపత్రయమామెది.

"ఏదో వీలాటనా శ్చేనా నా శ్రమనర్థం చేసుకొంటున్నారు కాబట్టే ఈ క్లబ్బుకి సెక్రటరీగా సాగాలనుందిన్నీ" ఈ ఏడాది కూడా సెక్రటరీ అయితే ఇంకో పట్టు చీర కొట్టేయ్యాలన్న ఆశ కామాక్షమ్మది. ఆస్తులెన్ని ఉన్నా, మొగుడెంత సంపాదించి తెస్తున్నా ఇలా సంపూర్ణ సామ్మీని సాంతభారాలో జమ కట్టుకోవడం కొందరి హాబీ.

కార్యక్రమాన్నంతా పర్యవేక్షిస్తూ, ఏర్పాట్లన్నీ చకచకా పూర్తయ్యేటట్లు చేసిన మధ్యతరగతి మహిళ సుగుణ అక్కడకి వచ్చింది.

"మీరందరూ ఇంకా అలానే నిలబడి ఉన్నారా? ఆరుగంటలకు మీటింగనుకొన్నాం కదా! ఏడుగంటలవ వస్తోంది. ఇంకా స్టార్ట్ కాకపోతే ఎలా? పై ఊర్లనుంచి వచ్చిన డెలిగేట్లకి ఇంకా భోజన ఏర్పాట్లు అవీ చూడాలి కదా! మీరిక్కడ తీరిగ్గా కబుర్లడుకుంటున్నారు. అవతల పన్నన్నీ చేయలేక చస్తున్నాం మేం. చూడండి సెక్రటరీ గారూ! మీ ప్రెసిడెంటుపూడ్చుస్తోందో ఏమో? సభ కానిచ్చేద్దామా మనం?" గడగడ అంది.

నోరెత్తలేదెవరూ. ఎదుటివారిలో తప్పలుంటే నిర్మోహమాటంగా ఖండించే సుగుణ అంటే హడల్ అందరికీ.

ఆమె లోపలికి వెళ్ళిపోయాక కామాక్షమ్మ నోరు విప్పింది.

"మరీ బడాయిలు పోతోంది సుగుణ. అక్కడికి తనొక్కరే పెద్ద పని చేసేస్తున్నట్లు, మనమంతా గోళ్లు గిల్లుకు కూర్చుంటున్నట్లు. ప్రెసిడెంటుగారికి స్వాగతం చెప్పడంకోసం నిలబడ్డామా? ఊరికే నిలబడ్డామా? ఇలాటి వాళ్లవల్ల మహిళాలోకం బాగుపడదు. చేసే ప్రతి మంచిపనికీ అడ్డుపల్లలు వేస్తారు వీళ్ళు. వీళ్లని చెప్పలతో బాదాలి."

"ఆహా, ఏం చెప్పారండీ! మీ ఆవేశం,

లోపలి మనుషులు

ఉద్రేకం చూస్తుంటే లక్షీబాయ్ గుర్తుకొస్తోంది సుమండీ" అందుకున్నాయి భజనకంఠాలు.

ఇంతలో జరుగు తెల్లటికారొచ్చి ఆగింది. పరిగెట్టుకెళ్ళి బ్యాంక్ డోర్ తలుపు తెరిచింది కామాక్షమ్మ.

తీవిగా దిగింది మీనాక్షమ్మ. ఆ వెనుక జాయింట్ సెక్రటరీ సులోచన-యూవర్స్ మోస్ట్ ఒబీడియంట్లా మీనాక్షమ్మ హాండ్ బ్యాగ్ మోసుకొస్తూ.

"నారీలోకాన్ని ఉద్ధరించడానికి వెలసిన మీనాక్షమ్మగారికిదే సుస్వాగతం" ధారి చూపుతూ నాటక ఫక్రీలో అంది కామాక్షమ్మ.

చుట్టూ చేరినవాళ్ళ చప్పట్లు. అడుగు ముందుకేసింది మీనాక్షమ్మ.

ఆమె ఆ క్లబ్బు ప్రెసిడెంటు మాత్రమే కాదు జిల్లాలో సేరు మోసిన సంఘ సేవిక. ఆమె ఎరగని రాజకీయ నాయకుడు లేడు. ఆమె చెప్పే నిముషాలమీద పనులు జరిగితాయని ప్రతీతి. ఆమెను త్వరలో ఎమ్మెల్యే చేస్తానని ఓ మంత్రి పుంగవుడు హామీ ఇచ్చాడు కూడా.

మీనాక్షమ్మవల్ల చాలా ఉపకారాలు పొందింది కామాక్షమ్మ. ఫాక్టరీవర్కర్ల ప్రైవైటుకుని పోలీసుల జాలంతో అణచడంలోనూ, మొగుడు ఇన్ కమ్ ట్యాక్సు దాడుల్లో పట్టుబడతే తప్పించడంలోనూ, కొడుక్కి ఇంజనీరింగ్ సీటు సంపాదించడంలోనూ మీనాక్షమ్మ సహాయాలు పొందిందామె. అందుకే ఆమె అంటే ఎంతో భక్తి కామాక్షికి.

జాయింట్ సెక్రటరీ సులోచన అక్కడే ఓ మహిళా కళాశాల లెక్చరరుగా పని చేస్తోంది.

త్వరలో ప్రెసిడెంట్ కావడానికి కృషి చేస్తోందామె. ఆ కాలేజీ మేనేజిమెంటు కమిటీ ప్రెసిడెంట్ మీనాక్షమ్మని అన్ని రకాల కాకాలు పడుతోంది సులోచన.

హందంగా సెంట్రల్ హాల్లో అడుగు పెట్టింది మీనాక్షమ్మ. సోల్లోని అడవాళ్ళకుబుర్లు అగిపోయాయి. అప్రయత్నంగా అందరూ లేచి నిలబడ్డారు. వాళ్ళందరినీ కూర్చోమన్నట్లు సైగలుచేస్తూ ముందువరస కూర్చితో కూర్చుందామె. పెంపుడు కుక్కలా పక్కనే కామాక్షమ్మ చేతులు కట్టుకు నిలబడి ఉంది.

వేదిక మీదికి వెళ్ళింది సులోచన. ఓసారి మెడలో లాకెట్ నీ సుతారంగా లాక్కోసి, ఎదమీదకి వేసుకొంది.

"ఈ రోజు మనం మహిళా దినోత్సవాన్ని జరుపుకొంటున్నామని మీ కందరికీ తెలుసు. ఎన్నో శ్రమలకోర్చి జిల్లా నలుమూలల నుంచి సోదరీమణులొచ్చినందుకు సంతోషం. మన మహిళాలోకం ప్రస్తుతం అనేక రకాల సమస్యలు ఎదుర్కొంటోంది, ఈ సమస్యలని ఎదుర్కొవడానికి సమర్థవంతమైన నాయకత్వ మవసరం మనకి. పురుషలోకం పైన, దురహంకారం పైన విరుచుకుపడే ఒక శక్తి కావాలి. అటు వంటి మహాశక్తి, భద్రకాళి, పురుష ప్రపంచాన్ని చీల్చి చండాడగల అతివా సింహమైన శ్రీమతి మీనాక్షమ్మగారి నాయకత్వం లబించడం మన అదృష్టం. ఆవిడ నాయకత్వంలో మహిళాలోకం పురోగమించాలని కోరుతూ వేదిక మీదికి విచ్చేసి, మనకి కర్తవ్యబోధ చేయమని మన సంఘం తరపున సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను." రుమాలుతో మొహం తుడుచుకుంటూ ఏమోషనల్ గా అంది సులోచన. కరతాళధ్వనులు వినవచ్చాయి.

మత్తగజలూ లేచింది మీనాక్షమ్మ. ఆ వెనుకే ఆమె బ్యాగ్ పట్టుకు కామాక్షమ్మ.

మీనాక్షమ్మ అందరినీ కలియజూస్తూ కుర్చీలో కూర్చోబోతుండగా ఆమె మెడలో గులాబీదండ వేసింది సులోచన. ఆ వెనుకే మరొకామె కామాక్షమ్మకో మల్లెపూల దండ వేసింది. ముందు వరుసలోంచి చప్పట్లు.

"ఊపిరినలపని ఎన్నోకార్యక్రమాలంటున్నా మన క్లబ్బుకి ప్రెసిడెంటుగా ఉండి, మనకు మార్గ దర్శకత్వం వహిస్తున్న ప్రముఖ స్త్రీ జనోద్ధారిణి మీనాక్షమ్మగారికి చంద్రునికో నూలు పోగులా ఈ చిరుకానుకసమర్పిస్తున్నాను" అంటూ పట్టుచీర నందించింది కామాక్షమ్మ. మళ్ళీ చప్పట్లు.

లైట్లు వెలుగుకి గులాబీరంగు పట్టుచీర జిగేలుమంది. అరచెయ్యి మందాన వెండిజరీ తళ తళ లాడుతోంది. కళ్లతోనే ఖరీదు కట్టిన అనేక జతల కళ్లు అమాయతో రెప రెప లాడినాయి.

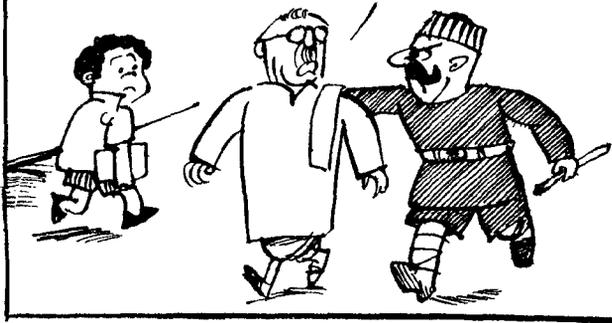
చీరనందుకున్న మీనాక్షమ్మ ఊణకాలంలోనే

[అసా] మాన్యుడు !

- సమాజం
- అనే రోడ్డు నిండా
- గతుకులు
- రాళ్ళకుప్పలే
- వాటిని
- దాటుకుని
- పోనాలనుకునేవాడు
- సామాన్యుడు !
- పూడ్చి
- చదునుచేసి
- నలుగురూ
- నడవడానికి
- పీలుగా
- బాగుచేసి
- పోయేవాడే
- మాన్యుడు !!

- 'సింహం'

అడవిలో నాయకా! నేకం తప్పుచేశావని పోలీసు స్టేషన్ కి నడువమంటున్నావ్!

అన్నప్పూ బళ్ళు నన్ను బెత్తంలో కొట్టికొట్టే బెట్టులు ఇంకా మర్చిపోలేదు మేష్టాడూ... నడవండి!

క్యాలిటీని అంచనా వేసుకొంది. ఆమె కళ్ళు సంతృప్తిగా మెరిసాయి.

మైకు దగ్గరకెళ్ళింది సులోచన. "ప్రముఖ సంఘ సేవిక, అబితోద్ధారిణి అయిన శ్రీమతి మీనాక్షమ్మగారు తీరిక చేసుకొని మన ఫంక్షన్ కి వచ్చినందుకు మరోసారి కృతజ్ఞతలు తెలియజేసు కొంటున్నాను. తన అమూల్యమైన సందేశాన్ని ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను" అంది.

"మాయలాడి. సంగనాచి వేషాలు వేస్తోంది మరి. మీనాక్షమ్మగారికి తానే దగ్గరైపోవాలని మరి పొగడేస్తోంది. తనని కనిసం మైకు దగ్గర కన్నా పిలవలేదు. తానేం మాట్లాడలేదని కోపగించుకొంటుందో ఏమో మీనాక్షమ్మగారు" తల్లడిల్లి పోసాగింది కామాక్షమ్మ.

కామాక్షమ్మ అవస్థ చూస్తూ నవ్వుకొంది సులోచన.

"దెబ్బకి దొన్నెపోయింది కామాక్షీ. మరి అవిడతో గొప్పగా భుజాలు రాసుకొంటూ తిరుగు తోంది. ఈ దెబ్బన మీనాక్షమ్మగారి అంతరంగికు రాలైపోదూ తాను! ఇక ఆ ప్రెస్టిజ్ పోస్టు చేతిలో ఉన్నట్టే."

వీళ్ళు వాలకాలు క్రీగంట కనిపెడుతోంది మీనాక్షమ్మ. మైకు దగ్గర కెళ్ళింది. "మన క్లబ్బు ఇలా పురోభివృద్ధి పొందడం నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. ఈ దినదినాభివృద్ధికి కారణమైన మన సెక్రట్రీ శ్రీమతి కామాక్షమ్మగారు ముందుగా మాట్లాడితే సముచితంగా ఉంటుంది. అవిడని మాట్లాడమని కోరుతున్నాను -" అంటూ కూర్చుంది.

సులోచనకి మండిపోయింది. కామాక్షమ్మ ముఖం వెలిగిపోయింది.

ఆమెకి ఛాన్సివందంలో మీనాక్షమ్మ ఎత్తు వేరు. తాను క్లబ్బుకి ఎప్పుడో సంవత్సరానికోసారి చుట్టంలా వచ్చిపోతోంది. మెంబర్లకి మరి తన సునత గురించి ఎలా తెలియడం? ఇలాంటి వేదికలే కదా మనిషి అంతస్తును పెంచేవి, గొప్పతనాన్ని చాటేవి. ఈ కామాక్షమ్మ తనని బాగా ఎరుగును. తనవల్ల ఎన్నో ఉపకారాలు పొందిందాయె. ఇక

పొగడక ఏం చేస్తుంది? తన గురించి వీళ్ళందరి మనస్సుల్లోనూ గొప్పగా ముద్ర వడుతుంది.

మైకు దగ్గరకెళ్ళి నిలబడింది కామాక్షమ్మ. కట్టుకున్న పట్టుచీరజరి అందరికీ బాగా కనబడాలని భుజం చుట్టూ తిప్పకొంది. అంతలోనే మెడలో రాళ్ళనెక్కెను జనానికి ఎక్కడ కనబడకుండా పోతుందోనని పైట యధా ప్రకారంగా వేసుకొంది. గొంతు ఓసారి సర్దుకొని, మీనాక్షమ్మగారి వైపోసారి మాసి, చిరునవ్వు నవ్వి ప్రారంభించింది.

"నేనేదో ఈ కట్టుని అభివృద్ధి చేశానని మీనాక్షమ్మగారంటుంటే నాకు వళ్ళు నీగ్గతో చచ్చిపోతోంది. చేసేదెవడు, చేయించేదెవడు అని ఆ శ్రీకృష్ణవరమాత్య అన్నట్లు మనని అందరినీ వెనకనించి నడిపించే ఒక మహామహిమాన్వితమైన శక్తి ఉంది కదా! ఆ శక్తి రూపమైన శ్రీమతి మీనాక్షమ్మగారి సహాయం లేకపోయినట్లయితే ఈ సంఘం అంగుళమైనా ముందుకు కదిలేది కాదని మీ అందరికీ నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇదిగో, మన మహిళకు అన్యాయం జరిగి పోతోంది. మగవాళ్ళ అగడాలు రోజు రోజుకీ మితిమీరిపోతున్నాయి. ఓ స్త్రీ సంఘాన్ని స్టార్ట్ చేయి. కావలసిన సహాయం నేను చేస్తాను అంటూ వెన్నుతట్టి నన్ను రంగంలోనికి దింపి, మహిళాలోకానికి మణిపూసలా నిలిచి, ఈ క్లబ్బుకి రాష్ట్రస్థాయిలో ఒక గుర్తింపుని తెచ్చి పెట్టినది శ్రీమతి మీనాక్షమ్మగారే అని చెప్పడానికి నేను గర్వపడుతున్నాను..." అయాసంగా అగింది కామాక్షమ్మ.

సభంతా కరతాళధ్వనులు.

తిరిగి ప్రారంభించింది కామాక్షమ్మ. "అసలావిడ పుట్టడంతోనే స్త్రీ జనోద్ధరణకు కంకణం కట్టుకొంది. గులాబి అంటు సరిగ్గా పాతలేదని పనివాడ్ని కర్రతోకొట్టి, తద్వారా పురుష ప్రపంచం మీద తిరుగుబాటు ప్రకటించింది అవిడ ఆరేళ్ళ వయసులోనే. అవిడ చిన్నప్పటినుంచీ నాకు తెలిసినందుకు గర్వపడు తున్నాను. ఈ మధ్యనేదో అవిడ గురించి

తెలుసుకొని, తెలిసీ తెలియని మిడిమిడిజ్ఞానంతో అన్నీ తమకే తెలిసినట్లు మాట్లాడితే సరి పోయిందా? మీనాక్షమ్మగారిలో ఇంత చనువుగా వుంటూ తిరుగుతున్న నాకే అవిడ చేస్తున్న పరోపకారంలో శతసహస్రపు వంతైనా సరిగ్గా తెలియదే! అలాటిది, నిన్నుగాక మొన్న సరచయ మైన వాళ్ళకి ఏం తెలుస్తుంది..." దెబ్బ కొట్టానన్నట్లు సులోచన వంక చూసింది కామాక్షమ్మ.

సులోచన ముఖం మాడిపోయింది. కామాక్షమ్మ వర్షియుల చచ్చట్లు.

"మన స్త్రీలోకానికే కిరీటమైన శ్రీమతి మీనాక్షమ్మగారు తమ సన్నెండో ఏటమంచే మగవారిని దుయ్యబట్టడం ప్రారంభించారు. అవిడ తన వడమూడో ఏట రచనలు ప్రారంభించింది. తన పదిహేనవ సంవత్సరంలో..." అనర్థంగా సాగిపోతోంది కామాక్షమ్మ భజనారధం.

జరిగింది మహిళాదినోత్సవం. చేసేది మీనాక్షమ్మగారి భజన. క్లబ్బు వార్షికోత్సవ మంటే ఏదో కాస్త ఉపయోగపడే మూలు చెప్పారనుకొన్నాగాని ఏమిటి ప్రైవేట్ క్లాస్ అని సుగుణలా అనుకుంటున్నవాళ్ళు ఎంతోమంది.

అరగంటసేపు తోమి తోమి ప్రవేక్షకుల సహనాన్ని పరీక్షించి విరమించింది కామాక్షమ్మ అయాసంగా. అయిదు నిమిషాలసేపు అగకుండా చచ్చట్లు పడినాయి ఈ బోరు ఇంతటితో వదిలి నందుకు అనందంగా. అవన్నీ తన వాక్యాతుర్యానికే అని కామాక్షమ్మ, తన సునతని మహిళాలోకం మురిసిపోయిందని మీనాక్షమ్మ సంబరవడ్డం వేరే సంగతి.

సులోచన కోరిన మీదట హుందాగా మైకు దగ్గరకు వెళ్ళింది మీనాక్షమ్మ. గోల్డ్ ప్రేము చత్వారం కళ్ళజోడును సుతారంగా సవరించు కొంది. కుర్చీలో కూర్చున్న ఆడజనాన్ని కలియజూసి, ప్రారంభించిందామె.

"సభాసదులకు నమస్కారం. నేనేదో

గొప్పదానవులను అట్లు చెప్పారు కామాక్షమ్మగారు. ఇతరుల గొప్పల్ని గుర్తించడం చాలా గొప్ప అని మావో కాబోలు అన్నట్లున్నాడు. అలా శ్రీమతి కామాక్షమ్మగారు నాకు లేనిపోని గొప్పలంటు గట్టారు. అది ఆవిడ గొప్ప మనసుకి నిదర్శనం. నిజానికి నేనేమంత పెద్దదాననీ, గొప్పదాననీ కాదు. కాకపోతే మన మహిళాలోకం బానిస భావాల సంకెళ్ళనుంచి బయటపడడానికి కొద్దోగొప్పో కృషి చేస్తున్నానంతే!

దేవుడు సృష్టించడమే ఆడనో, ఈవో అంటే ఆడ, మగల్ని ఒకేసారి సృష్టించాడు కదా! మరి ఈ హెచ్చుతక్కువలేమిటి? మగవాడు తానేదో గొప్ప సృష్టికర్త అయినట్లు, ఆడది బానిస అయినట్లు హీనంగా ఎందుకు చూడాలని ఈ వేదికమీదనుంచి మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను నేను.

“నస్త్రీ స్వాతంత్ర్యమర్థం” అంటూ (స్త్రీకి సంకెళ్ళు బిగించాడు మనువు. కార్యేపదాసీ, శయనేషు రంభా అంటూ స్త్రీకి కొన్ని పరిమితులు నిర్దేశించాడో మగవాడు. చిన్నప్పుడు తండ్రి, తరువాత భర్త, వయసుడిగాక పుత్రుల అదుపాజ్ఞలలో స్త్రీ ఉండాలని నెలవిచ్చాడింకో పెద్దమనిషి. స్త్రీకి నీతులు పరిమితులు అంటూ నిర్దేశించి తానుమాత్రం బలాదూరుగా తిరుగుతున్నాడు మగవాడు. వాటికి అన్యాయంగా బలయిపోతున్నది స్త్రీ.

ఇంటిపసంతా చేస్తూ అలసి చస్తుంది ఆడది. ఏదో ఇంత సంపాదించి ఇంట్లో పడేసి, పెళ్ళాన్ని ఇంటికి కుక్కలా కాపలా పెట్టేసి, ఊరిని దున్నేసి, బలాదూరుగా తిరిగినచ్చి అధికారం చెలాయినాడు పురుషుడు. ఏమైనా ఎదురు మాట్లాడబోతే ఇంట్లో కూర్చుంటే ఒళ్ళు కొవ్వెక్కక ఏంచేస్తుందని ఉరిమురిమి మాస్తాడు. అనవసరంగా చేయి చేసుకొంటాడు.

ఎక్కడుంది లోపం? ఎండకి కందిపోతావంటూ బయట పవనం ఏదో తెలియకుండా చేస్తారీ పురుష ప్రంగవులు. అటూ, ఇటూ కాస్త తిరిగితే వెడిపోతున్నావంటూ వతివ్రతం కథల పుస్తకాలు కేతిచ్చి చదవమంటారు. ఆ కథలు వ్రాసినదీ మగవారే కదా మరి.

ఈ సమాజంలో పురుషుని స్థానమెంతో స్త్రీ స్థానమూ అంతే. ప్రతి జీవీ మరొక కీచిపైన ఆధారపడినట్లు పురుషునిపైన స్త్రీ, స్త్రీపైన పురుషుడు ఆధారపడి ఉన్నారా కానీ కరు ఎక్కువ మరొకరు తక్కువ కాదు ఎంత హిత్రం.

అందుకే... నాకు కలిగిన ఆవేదనతో... అంతమంది అభాగినుల జీవితాలు పరిశీలించిన గేను... ఎన్నో కన్నీటి కథలు విన్న నేను... గరుషాహంకారానికి బలి అవుతున్న అబలల కర్తనాదాలు విని చలించిన నేను... స్త్రీకి

లోపలి మనుషులు

సమాన హక్కులివ్వండి అని అలజడి ప్రారంభించాను. మా హక్కులు మీరిచ్చేదేమిటి, మేమే సాధించుకొంటాం - అని ఇలాంటి ఏమెస్ లిట్ క్లబ్బులు స్థాపించడానికి కృషి చేశాను. ఊరూరా మహిళలలో చైతన్యం వెల్లిరియడానికి నా జీవితాంతం చేయాలన్నదంతా శక్తివంచన లేకుండా చేస్తాను.

నా స్త్రీ లోకాన్ని ఈ బానిసత్వపు సంకెళ్ళ నుంచి విముక్తి కావిస్తానని ప్రతిపాదించేస్తున్నాను (స్త్రీ సహకారం లేనిదే పురుషుడు మనలేడని నిరూపిస్తాను. స్త్రీ అంటే ఆటబొమ్మ కాదు - ఆదిశక్తిని చాటిచెప్పాను.)

మంత్రముగ్ధుల్లా వింటున్న శ్రోతలలో చైతన్యం వచ్చింది. ఎడతెరిసిలేకుండా కరతాళ ధ్వనులు చేస్తారు.

“ఈ ఉత్సాహం... ఈ నవ్యోత్సాహమే కొనసాగాలి సోదరీమణులారా మీలో...” తిరిగి అందుకొంది మీనాక్షమ్మ.

“ప్రతి స్త్రీ ఒక విప్లవకారిణి కావాలి. నా సంసారం, నా పిల్లలు అనే సంకుచిత బంధాల నుంచి బయటపడాలి. మగవాడి మీద తిరుగు బాటు జండా ఎగరేయాలి. ఆడబిడ్డని కన్నప్పడు మ్యానత చెందరారు. ఆడపిల్లని కూడా మగ వాడితో సమానంగా పెంచాలి. ఆమెలో బానిస భావాలు నాలరాదు. అప్పడే కనీసం ఈ తరానికి కాకపోయినా వచ్చే తరానికైనా స్త్రీకి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం సిద్ధిస్తుంది...”

ప్రపంచ వేగంతో సాగుతున్న ప్రవాహాల దొర్లిపోతున్నాయి మీనాక్షమ్మ కంఠంలోంచి పదాలు-పదాలు వాక్యాలై, వాక్యాలు వరదలై ముంచేస్తుంటే ఆ ఉధృతికి తట్టుకోలేక ఉక్కిరి బిక్కిరవుతున్నారు ఆడవాళ్ళు - వాళ్ళ కనుల ముందు ఏవో మూతన ద్వారాలు తెరుచుకుంటున్నట్లుంది. వాళ్ళ మొదళ్ళు తీవ్రంగా ఆలోచించ సాగినాయి, వాళ్ళ రక్తం ఉడుకులిత్త సాగింది.

పురుషాహంకారం గురించి, స్త్రీ కర్తవ్యం గురించి గంటసేపు ఆవేశంగా మాట్లాడింది మీనాక్షమ్మ.

మీటింగంతా ఆ యి పో గా నే అదోరకం ఆ వేశంతో బయటపడ్డారు మగువలందరూ. కామాక్షమ్మ, సులోచనలు మీనాక్షమ్మను సాగనంపే హడావిడితో ఉన్నారు. పనివాళ్ళ లైట్లు కుర్చీలు తీస్తున్నారు.

పై ఊళ్ళ నుంచి వచ్చిన డెలిగేట్లకి భోజనాల ఏర్పాట్లు పూర్తయిన తరువాత ఇంటికి బయలుదేరింది సుగుణ.

ఆమె మెదడులో ఆలోచనల హోరు.

ఎంత చక్కగా చెప్పింది మీనాక్షమ్మగారు. మగవాడి దౌర్జన్యం గురించి ఎంత సునిశితంగా వివరించి చెప్పింది. స్త్రీల కన్యాయాలు జరిగి పోతున్నాయని వాళ్ళూ వీళ్ళూ అంటుంటే

కాబోలనుకుంది తాను. కానీ ఇంత తరచి చూడ లేదు ఎప్పుడూ.

అయితే పురుషుడు చూపించే ప్రేమా, ఆస్పాయతా ఒట్టి నటన అన్నమాట. తన భర్త తననేదో పెద్ద ప్రేమగా చూస్తున్నాడని ఇన్నాళ్ళూ తాననుకుంది గానీ, ఆ ప్రేమ వెనుక ఇంత కపట నాటకం ఉందన్నమాట.

గుణా, నీ చేత బ్రష్ ఇవ్వకపోతే పళ్ళ లోముకున్నట్లుండదు. నువ్వు వీవు రుద్దకపోతే స్నానం చేసినట్లుండదు. నువ్వు అందంగా ముస్తాబై ఉండకపోతే ఏమీ తోచదు అని భర్త తనని అడుగడుగునా ఉబ్బేస్తూ ఉంటే అబ్బు, మా శ్రీవారికి నేనంటే ఎంత ప్రేమ అని తాను పొంగిపోయింది. ఆ ఒట్టొట్టి ప్రేమకి కారణం తన పనులన్నీ శ్రమ లేకుండా జరిగిపోవాలనే! పురుష స్వార్థం అని తాను సోల్చుకోలేకపోయింది ఇన్నాళ్ళూ. ఇకనుంచి ఈయనగారి ఆటలు తన దగ్గర సాగితే కద!

ఆవేశంగా అనుకొంటూ ఇల్లు చేరింది సుగుణ. ఇంట్లో పుస్తకాలముందు కునికీపాల్లు పడుతూ పిల్లలూ, వాలు కుర్చీలో నవల చదువుకొంటూ భర్త.

ఆమె వచ్చిన అలికిడి విసగానే తలెత్తారందరూ.

“అలా ఉన్నావేమిటి గుణా? ఆ క్లబ్బులో లేనిపోని పనులు నెలిన వేసుకున్నావా ఏమిటి? ముఖమంతా ఎలా వాడిపోయిందో చూడు. నీ కనవసరం కాదూ ఈ గొడవలన్నీ” ఆ తుతగా దగ్గరకొచ్చాడు భర్త. పక్కనే పిల్లలు.

ఆమె ఏమీ మాట్లాడక మున్నగా ముఖం కడుక్కుని, తుడుచుకొంటూ వంటంటి లోకి వెళ్ళింది. తాను వండిన పదార్థాలలానే ఉన్నాయి. అంటే పెట్టుకు తినలేదన్న మాట భర్తా పిల్లలూ, తాను తినేసి, పిల్లలకి పెట్టె య్యెప్పుగా భర్త.

ఉహూ! అలా చెయ్యడు. ఇక్కడ కూడా పురుషాధిక్యతే. ఆడదే అన్నీ అమర్చి పెడితే తిరిగి తంటారు మగవాయిళ్ళు. ఎక్కడో పనిమీద తిరిగి అలసి సాలసి వచ్చినా ముందుగా మగవాడి అవసరాలు తీర్చాలి ఆడది.

హూ. ఏం మగవాళ్ళు?

వంటింట్లో కొచ్చిన భర్త అంటున్నాడు. “ఎందుకంత మూడిగా ఉన్నావు గుణా! క్లబ్బులో ఏమయ్యిందేమిటి? మీటింగంత లేమిటి? నువ్విచ్చుకోస్తావు. ఇప్పుడొస్తావు అని అన్నావు తినక కూర్చున్నాం మేం. నువ్వు వేగం కంచారేసేయి. నేను నుంచినీళ్ళుమరుస్తాను; ఆకలి. ఛంపేస్తుంది” మంచినీళ్ళు బిందెచ్చెచ్చె వ్రాస్తూ అన్నాడతను.

మరి నిగ్గొంచుకోలేక పోయింది సుగుణ.

“గొప్ప మగవాళ్ళుండీ మీరు. అక్కడేకేదో పేద్ర అభిమానం ఒలికిపోతున్నట్లు ఎందుకా తీపి మాటలు? అనం పెలు కోడానికీ

బద్ధకమై పెట్టుకోలేదనవచ్చుగా. మగడు ఊరంతా తిరిగి రాగానే వెంటనే అమర్చి పెట్టాలి కదా అడది. అలానే అడది కూడా ఎవ్వడైనా బయటకీ వెళ్ళి అలసి ఇంటికివచ్చినపుడు అమర్చి పెట్టొచ్చు కదా. మీరు.

ఉహా, అలా చెయ్యరు మీరు. అలా చెయ్యడానికి నామోషీ మీకు. ప్రమలతో ఎంత సరిగిపోతున్నా అన్ని వసులూ అడదే చెయ్యాలి. మీ దృష్టిలో ప్రీ బానిస. మగవాడి అవసరాలు తీర్చడం కోసం భగవంతుడు సృష్టించిన గానుగెద్దు భార్య మీకు". ఆవేశంగా అంది.

వంతగా చూసాడు అతను.

"ఛ...ఛ... నేనా ఉద్దేశ్యంతో అనలేదు గుణా. ప్రామిస్. నిజంగా నాకంత ఆలోచన తట్టలేదు. పోనీ, సువ్వలా కూర్చో, నేనే అన్నీ అమరుస్తా."

"ఈ దొంగ వేషాలన్నీ నా దగ్గర్నా? మీ మగవారి వంగతి ఎవరికీ తెలియదు? గోరంత పని చేసి కొండంతలుగా చెప్పారు. మీ పురుషా హంకారానికి స్వస్తి వాచకం పాడేస్తాం మా ప్రీలం. అందుకు ఇప్పట్టుంచే ప్రారంభం. ఇకనుంచి ఇంటి పనులన్నీ వంతులవారిగా జరిగి తీరాలి. అంతే! ఆ!" విసవిసా నడుస్తూ పడక గదిలోకి దూరి దుప్పటి దిగించింది సుగుణ.

నిశ్చేస్తులై మాస్తూండి పోయారు అతనూ, పిల్లలూ.

అదే సమయాన -

అలంకారాలన్నీ తీసేస్తూ, డ్రస్టింగ్ టేబిల్ దగ్గర నిలబడింది కామాక్షమ్మ. జరిగిన సంఘటనలన్నీ నెమరు వేసుకొంటుంటే హాస్యం నాట్య మాడుతోందామె పెదవులపైన చిన్నగా.

తలుపులు తెరుచుకు గదిలో అడుగు పెట్టాడు భర్త.

"ఫంక్షన్ సక్సెస్ నా కామాక్షీ? మన కంట్రిక్ట్ గురించి చెప్పావా మీ పత్రికాతిక. ఊరికే అడవాళ్ళు హక్కులంటూ విరగబడుతోంది కదూ!" వ్యంగ్యంగా అన్నాడతను.

మరుగ్గా చూసింది కామాక్షమ్మ. "ఏం మా అడవాళ్ళకు హక్కులొద్దంటారా? అధికార మంతా మీ మగవాళ్ళే ఉండుకుంటారా?"

"ఓహో, ఉపన్యాసం సారమంతా తల కెక్కిందన్నమాట అమ్మగారికి. నామీద స్వారీ చేద్దామనుకుంటున్నావు కాబోలు. సరికేస్తాను" వెనక్కి తిరిగాడతను.

పని పూర్తయితే అతను కొంటానని ప్రామిస్ చేసిన వడ్డాలం గుర్తుకొచ్చింది కామాక్షమ్మకి. ఛవ్వన వెళ్ళి భర్త భుజం మీద వెనకనుంచి చేతులేసింది ప్రేమగా.

"... అని నేనన్నావా ఏమిటి? ఆ ముదనమ్మపు మీనాక్షి అందని మీకు చెప్తంటే అంతలోనే కోపమొచ్చేసింది అయ్యగారికి. అయినా అడ్డదానికి వేరే హక్కులేమీటంటి నా బొంద. భర్త చల్లని నీదా, ఆయన అలనా పాలనా కన్నా అడదానికి కావాల్సినదేమున్నది ఈ లోకంలో." భర్తను డైనింగు రూము వైపు నడిపిస్తూ అందామె.

చల్లబడ్డాడతను. భార్య బుగ్గపై ప్రేమగా చిటికేశాడు.

సులోచన ఇంట్లో -

"ఏమే వగలాడి! అయ్యాయా నీ పెత్తనాలు? మొగుడనేవాడు ఆకలితోపడున్నాడనే జ్ఞానమైనా ఉందా నీకు? కనీసం అన్నమైనా వండకుండా చెక్కేస్తావే! ఏం రావకార్యాలు వెలగ బెట్టావు? ఏ రంకు మొగుడి పక్కలో పడు కున్నావు" భార్యను గుమ్మంలో నిలబెట్టి, కేక లేస్తున్నాడు తాగుబోతు భర్త.

అతన్ని మవుసంగా దాటుకొని, లోనికెళ్ళింది సులోచన.

అతనూ ఆమె వెనకనే నడుస్తూ, ఏసురుగా జడ పట్టుకు వెనక్కు లాగాడు. ఆమె అదాటున అతనిపైన పడింది.

"మీకెందుకు చెప్పి సులోచనా సమాన హక్కులు? చక్కగా మొగుడితో కాపురం

చేస్తూ పిల్లల్నికంటూ వాడిమాట వింటూ పడుండక. అనవసరంగా ఆ క్లబ్బుల వెంబడి పరిగెడుతున్నావు. నేను నీకేం లోపం చేస్తున్నానన చెప్ప" వెకిలిగా నవ్వుతూ ఆమెని చుట్టేసాడు అతను.

"అబ్బ, ఊరుకోండి. నేనేం సమాన హక్కులు కావాలని ఏడుపుకొంటూ క్లబ్బుల కెళ్ళడంలేదు. ఈ ముష్టి లెక్చరర్ ఉద్యోగం వదిలి ప్రెస్ పాల్ పోస్ట్ పొందాలనే కదా ఈ లాపత్రయమంతా! ఆ మీనాక్షమ్మగారిని కాస్త కాకాపడతే మన పంట పండుతుందనే ఈ శ్రమంతా! అయినా నాకేం తక్కువని కొత్తగా హక్కులు కావాలనడం? మీరలా కూర్చోండి. చిటికెలో పండేస్తాను" బియ్యం కడిగి గ్యాస్ స్టవ్ పైన పడేస్తూ అంది సులోచన.

నడుంమీద రెండు చేతులూ పెట్టుకు నవ్వుకున్నాడు భర్త.

* * *

మంత్రిగారికి విస్కీగ్లాసు అందిస్తూ, ప్యాన కూర్చుంది మీనాక్షమ్మ.

"ఏంట్లో మీనాక్షీ. కొన్నాళ్ళకి మా పదవులు ఊడబెరికేటట్లున్నావే! ప్రీలం మామీద దండయాత్ర చేయిస్తావా ఏం నవ్వుతూ అన్నారు మంత్రివర్యులు.

"ఛ. ఊరుకోండి. ఎవరైనా ఎంటే నన్ను పోగలరు. మగవాడెక్కడ? అడదెక్కడ? నక్కకీ నాగలోకానికి ఉన్నంత తేడా కాదూ. ఏదో కాస్త వెనక బలం ఉంటే మంచినది వీళ్ళని రెచ్చగొడు తున్నానేకాని, ఎన్ని జన్మలెత్తినా మగవాడిలా కాగిందా అడది? అసలు దేవుడు అడదావ్వెందుకు

సృష్టించాడంటి! మగవాడికి సేవ చేస్తూ మగవాడనే మహావ్యక్తం నీడలో హాయిగా విశ్రాంతి తీసుకోమని కాదూ. అయినా మీకు తెలియకన నన్నుదుగుతారు" అతని మెడ చుట్టూ చేయివేసి దగ్గరకు తీసుకుంది మీనాక్షమ్మ. ★

